

З точки зору митного органу, завдяки наявності АЕО, митні органи можуть зменшити обсяг перевірок, оскільки компанії зі статусом АЕО вважаються надійними і менш ризиковими, через що виникає можливість спрямовувати свої ресурси на перевірку високоризикових операцій. Негативним фактором впровадження та підтримки програми АЕО також є те, що вона вимагає значних адміністративних витрат на розробку нормативної бази, навчання персоналу та моніторинг.

Для клієнта позитивним ключем є те, що процедура оформлення на авторизованому об'єкті дозволяє залишити вантаж на тимчасовому зберіганні у зоні митного контролю, для подальшого оформлення в митний режим імпорту та уникнути простою транспортного засобу, що значно зменшує час та витрати на транспортно-експедиційні послуги. Проте через обмежений вибір підприємств, які мають статус АЕО, вартість послуг обраного оператора може коштувати дорожче ніж вартість оформлення у звичайному митно-брокерському підприємстві.

Так як в Україні тільки починає набирати оберти програма авторизованого економічного оператора, то виникає багато складнощів і непорозумінь під час процедури митного оформлення товарів на авторизованому об'єкті, у зв'язку з відсутністю практики як у митно-брокерського підприємства так і у митних органів. Це може впливати на зниження швидкості митного оформлення та в гіршому випадку порушень митного законодавства. Проте програма розвивається і досвід для учасників процедури приходить з часом і практикою та удосконалюється завдяки власним помилкам.

УДК 658.5

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КАНАЛІВ РОЗПОДІЛУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Марченко В.В., студентка, гр. ТД-51-24, Харківський національний автомобільно-дорожній університет,

Птиця Г.Г., к.т.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: gennadij.ptitsa@gmail.com,

Птиця Н.В., к.т.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Одним з основних способів підвищення конкурентоспроможності підприємства і споживчої цінності його товару є керування структурою каналів розподілу. Ефективна організація каналів розподілу дозволяє підприємствам не тільки зменшити витрати, але й забезпечити високий рівень обслуговування споживачів, що стає ключовим фактором успіху в умовах сучасної ринкової конкуренції [1-3].

Забезпечення ефективного розподілу надає більше можливостей для підвищення рівня прибутку за рахунок зниження витрат на просування продукції. У багатьох галузях промисловості витрати на розподіл становлять 30-40 % від загальної суми витрат, а грошові кошти, необхідні в процесі розподілу, можуть складати понад 30 % від загальної суми грошових активів підприємства. В умовах інтегрованої системи фізичного розподілу можуть бути знижені явні витрати, особливо це стосується витрат на транспортування, складське зберігання та керування товарними запасами [2, 3].

Основною метою процесу створення оптимальної структури каналів розподілу є підвищення рівня споживчої цінності готової продукції. Для досягнення цієї мети підприємствам необхідно приділяти особливу увагу двом аспектам: якості виконаної роботи транспортного характеру, враховуючи глибоку обізнаність потреб споживачів. Забезпечення високої споживчої цінності є передумовою досягнення лояльності споживачів, що у свою чергу приводить до стимулювання та збільшення кількості та обсягів

замовлень, рекомендацій для нових покупців, зниження витрат на ведення комерційної діяльності й підвищення рівня прибутку [1, 4, 5].

Ефекту від застосування логістичного підходу до організації каналів розподілу створюється також за рахунок зменшення часу проходження готової продукції по усьому логістичному ланцюгу. Наразі в загальних витратах часу, що відводяться на складування, виробничі операції й доставку, витрати часу безпосередньо на виробництво складають у середньому від 3 до 5 відсотків. Розподіл часу на виробництво та розподіл продукції у загальному розумінні представлено на рисунку 1.

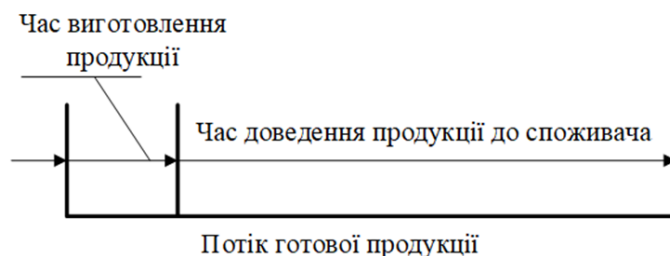

Рисунок 1 – Співвідношення часу на виробництво продукції до часу на розподіл продукції

Співвідношення свідчить, що понад 95 % тривалості часу обороту припадає саме на логістичні операції. Зменшення даної складової дозволяє прискорити життєвий цикл продукції, оборотність грошових коштів, збільшити дохід та прибуток та знизити собівартість продукції.

Економічний ефект від раціональної організації каналів розподілу виникає також від зниження транспортних витрат. Оптимізуються маршрути руху транспорту, узгоджуються графіки постачання, скорочуються нульові пробіги, покращуються інші показники використання транспорту [4-9].

Важливість каналів розподілу в сучасному бізнесі важко переоцінити. Вони не лише забезпечують доставку продукції від виробника до кінцевого споживача, але й формують сталий імідж підприємства, впливають на сприйняття та забезпечують конкурентні переваги. Залежно від специфіки ринку й товару, підприємства можуть використовувати різні типи каналів розподілу, які можна розділити на прямі й непрямі канали, а також однорівневі й багаторівневі канали розподілу [5-7].

У каналах розподілу прямого типу передбачається продаж продукції безпосередньо від виробника до споживача за прямим зв'язком. Це надає підприємству можливості більшого контролю над процесом просування продукції на будь-якому етапі, а також забезпечувати високу якість обслуговування споживачів.

Канали розподілу непрямого типу включають наявність посередників, якими можуть бути дистриб'ютори, оптовики, роздрібні торговці, та інші учасники в залежності від особливостей продукції та умов дистрибуції. Такі канали можуть знижувати витрати на логістику й розширювати ринкове охоплення, проте вимагають більше уваги та ефективності керування ними, для забезпечення тісного інформаційного обміну, узгодженості дій і підтримки високого рівня обслуговування.

Методи організації каналів розподілу включають певні ключові етапи [5, 7, 9]. По-перше, необхідно визначити коло потенційних споживачів й охарактеризувати їх потреби та очікування. Це дозволить попередньо розробити майбутню стратегію розподілу, яка максимально відповідатиме вимогам споживачів. По-друге, слід проаналізувати можливі шляхи організації каналів розподілу, виходячи з характеристик продукції, ринкових умов та можливостей підприємства. По-третє, необхідно встановити та забезпечити ефективну комунікацію й співпрацю з партнерами по каналу розподілу, якщо вони передбачаються у

ньому. Це включає як формальні угоди, так і неформальні відносини, що сприяють взаєморозумінню й спільній роботі.

Важливим аспектом керування каналами розподілу є моніторинг і оцінка їхньої ефективності. Підприємства повинні регулярно аналізувати показники діяльності каналів розподілу, такі як швидкість доставки, рівень запасів, задоволеність клієнтів, і вносити необхідні корективи. Це дозволить своєчасно виявляти й усувати проблеми, а також оптимізувати витрати.

Крім того, в умовах сучасної глобалізації, поширення й розвитку електронної комерції (E-commerce), важливу роль відіграють цифрові канали розподілу. Вони дозволяють компаніям швидко й ефективно доставляти продукцію на будь-які ринки, забезпечуючи при цьому високу гнучкість і адаптивність до змінних умов. Використання цифрових технологій, таких як платформи електронної комерції, системи управління ланцюгами поставок, аналітичні інструменти, допомагає компаніям краще розуміти потреби клієнтів і підвищувати ефективність розподілу.

У загальному вигляді критерії оцінки і відбору майбутніх потенційних учасників та каналів розподілу залежать від вимог споживаючої логістичної системи і можуть бути різними [5, 6, 8]:

- надійність постачання готової продукції;
- значення відстані між постачальником і споживачем;
- строки виконання замовлень по доставці;
- періодичність постачань;
- наявні умови оплати;
- обсяги розмірів партії продукції;
- можливість отримання дисконту;
- частка постачальника у покритті витрат на доставку;
- умови розподілу ризиків;
- наявність сервісного обслуговування;
- рекламна підтримка продукту;
- репутація потенційного постачальника;
- фінансове становище постачальника, його кредитоспроможність тощо.

Оптимізація процесу розподілу готової продукції є сукупністю організаційних дій та операцій, що повинні виконуватися при підготовці та виконанні перевезень. Оскільки результатом оптимізації процесу розподілу готової продукції є забезпечення відповідних умов та технології, то завдяки цьому досягається [5-9]:

- збереженість якості та кількості вантажу, що транспортується;
- економія палива;
- виконання умов безпеки руху;
- охорона навколишнього середовища;
- своєчасність та точність при доставці вантажів.

Ефективне управління каналами розподілу потребує комплексного підходу, що враховує як внутрішні фактори (особливості виробництва і продукції, ресурси, організаційну структуру), так і зовнішні умови (ринкову кон'юнктуру, конкуренцію, законодавство). Тільки так можна досягти для підприємства ефективного функціонування процесів, збалансованого і стабільного розвитку, забезпечити високу споживчу цінність і конкурентоспроможність на ринку.

Перелік використаної літератури

1. Дядін А.С., Ткаченко С.О. Канали розподілу товарів як фактор розвитку сфери обігу. Соціальна економіка. Вип. 59, 2020. 65–71.
2. Економічна діяльність. Сільське господарство. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm (дата звернення 01.03.2024).

3. Ринок вантажних перевезень у 2023 році. URL: <https://trademaster.ua/articles/313620> (дата звернення 01.03.2024).
4. Організація раціональної системи розподілу сільськогосподарської продукції. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/23_2018_ukr/22.pdf (дата звернення 04.03.2024).
5. Нефьодов М.А., Очеретенко С.В. Логістика. Навчальний посібник. Харків: ХНАДУ, 2013. 164.
6. Мішура В.Б. Логістика: навчальний посібник. Краматорськ: ДДМА, 2015. 140 с.
7. Антошкіна Л.І., Амелькін В.І., Шило К.М. Логістика. Курс лекцій: навч. посібник. Донецьк : Юго-Восток, 2008. 203 с.
8. Малюта Л.Я., Шерстюк Р.П. Логістика: конспект лекцій, 2017. 139 с.
9. Калініченко О.П., Россолов О.В. Організація перевезень вантажів: Навчальний посібник. Харків : ХНАДУ, 2005. 123 с.

УДК 656.078

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМАХ

Масліч Н.А., студент гр. Т-23-23, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: nikitamaslich11@gmail.com,

Чижик В.М., к.т.н., асистент кафедри транспортних систем і логістики, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: chyzhyk88@gmail.com

З кожним днем штучний інтелект (ШІ) стає невід'ємною частиною нашого життя. Він продовжує свій розвиток у швидкому темпі, постійно додаючи до свого функціоналу нові можливості. ШІ буде застосовуватися, або вже застосовується, у всіх сферах діяльності. Транспортні системи не є винятком і активно адаптуються під новітні умови що впроваджуються у бізнес.

Світові лідери в галузі баз даних, такі як SAP, Microsoft, Oracle і IBM, інтегрують ШІ у свої пропозиції. Розробники програмного забезпечення для транспорту та логістики також долучаються до цього напрямку. У сучасних транспортних системах застосування ШІ сприяє підвищенню безпеки, ефективності та економічної ефективності на різних рівнях транспортної галузі.

1. Безпека на дорогах і зменшення аварійності.

ШІ активно використовується для запобігання дорожньо-транспортним пригодам (ДТП), завдяки системам комп'ютерного зору і алгоритмам, що автоматично розпізнають пішоходів, транспортні засоби та інші об'єкти в реальному часі. Такі системи здатні передбачати потенційні небезпечні ситуації на основі аналізу руху транспортних потоків, погодних умов і поведінки водіїв. В Естонії, наприклад, розроблено модель прогнозування ДТП, яка допомагає своєчасно реагувати на можливі інциденти і знижувати ризики аварійності. З 2010 по 2020 рік Естонія скоротила кількість смертельних ДТП на 34%, що досягнуто за рахунок інвестицій у високоризикові локації, удосконалення освітніх програм для водіїв та інтеграції розумних систем для контролю швидкості й безпеки. Естонія активно впроваджує моніторинг дорожніх умов та інтегрує системи для запобігання аваріям в цих зонах, часто з використанням систем ШІ [1].

2. Оптимізація маршрутів і розрахунок витрат.

ШІ значно впливає на ефективність транспортних систем, зокрема в оптимізації логістичних маршрутів. Це дозволяє компаніям аналізувати поточні дорожні умови, погоду і навіть прогнозувати затримки, що покращує обслуговування клієнтів і зменшує транспортні витрати. Сучасні системи ШІ враховують погодні умови для розробки безпечних маршрутів. Так у сучасних вантажних транспортних засобах ШІ